

Central and Eastern European Sustainable Energy Union - CEESEU

Mācību materiāli pašvaldībām par SECAP
izstrādi

1. APMĀCĪBAS

Edgars Augustiņš
Vidzemes plānošanas reģions

Modulis 1 Izstrāde

- 1.1. Ievads
- 1.2. Plānošanas un ieviešanas process
- 1.3. Politikas veidotāju un ieinteresēto personu iesaistīšana
- 1.4. SECAP izstrādes administratīvā struktūra

1.1 IEVADS

- Problēma: pāreja uz zemu oglekļa emisiju ekonomiku

Eiropas klimata un enerģētikas politikas līdz 2030. gadam balstās šādos mērķos:

- **samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas vismaz par 40% (55%) (salīdzinot ar 1990. gada līmeni)**
- **Vismaz 32% atjaunojamās enerģijas īpatsvars**
- **Energoefektivitātes uzlabojums vismaz par 32,5%.**

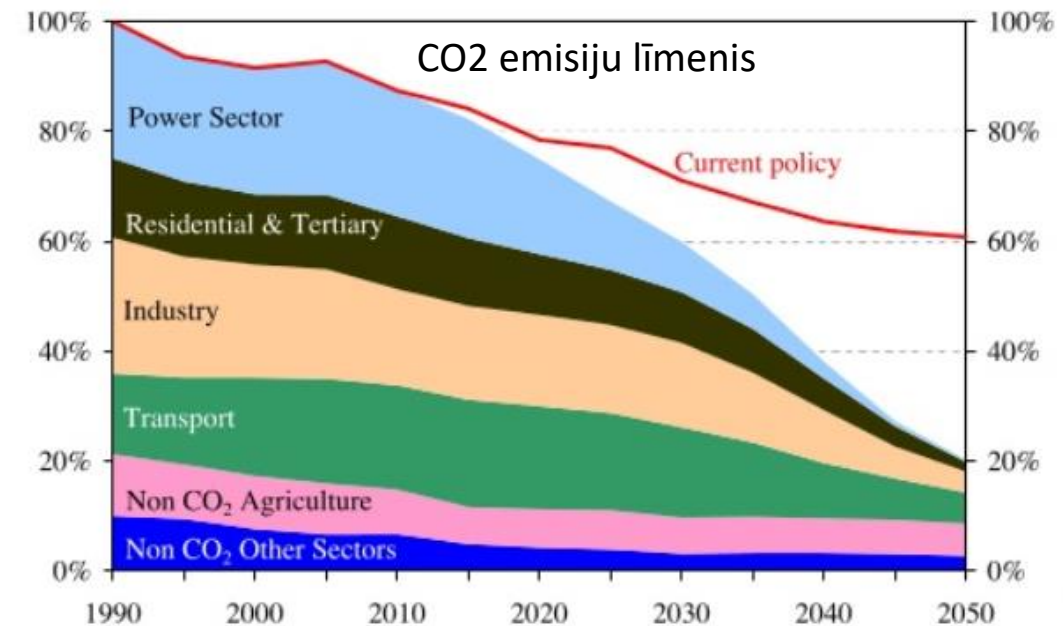
ES Enerģētikas ceļveža 2050. gadam galvenie elementi:

Enerģētikas sektora emisiju samazināšana par 85% līdz 2050. gadam

Enerģijas izmaksas **pieaugs līdz 2030.** gadam, bet pēc tam samazināsies

5 scenāriji:

- energoefektivitāte
  - daudzveidīgas piegādes tehnoloģijas
  - augsts atjaunojamo energoresursu īpatsvars
  - oglekļa uztveršana un uzglabāšana
  - nav kodolenerģijas
- Atjaunojamie enerģijas avoti (AER) nodrošinās vairāk nekā 50%

Pirmās klimata rīcības iniciatīvas saskaņā ar Zaļo kursu ietver:

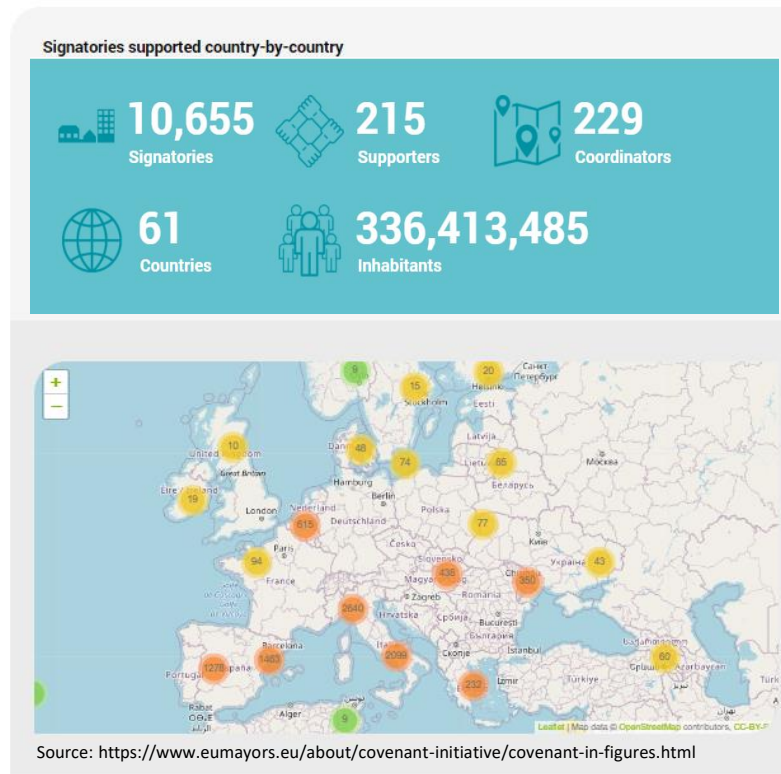
- Eiropas klimata tiesību akti, lai **ES tiesību aktos iekļautu 2050. gada klimata neitralitātes mērķi**
- Eiropas Klimata pakts, lai **iesaistītu iedzīvotājus** un visas **sabiedrības daļas** klimata pasākumos
- 2030. gada **klimata mērķa plāns**, lai līdz 2030. gadam vēl vairāk samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas par vismaz 55%.
- Jauna **ES klimata pielāgošanās stratēģija**, lai līdz 2050. gadam Eiropu padarītu par pret klimata pārmaiņām noturīgu sabiedrību, kas pilnībā pielāgota klimata pārmaiņu nenovēršamajai ietekmei.

The Covenant of Mayors Initiative (CoM)

- Pasaulē lielākā **pilsētu klimata un enerģētikas iniciatīva**
- CoM apvieno tūkstošiem vietējo un reģionālo pašvaldību, kas brīvprātīgi apņēmušās īstenot klimata un enerģētikas mērķus

<https://www.eumayors.eu/>

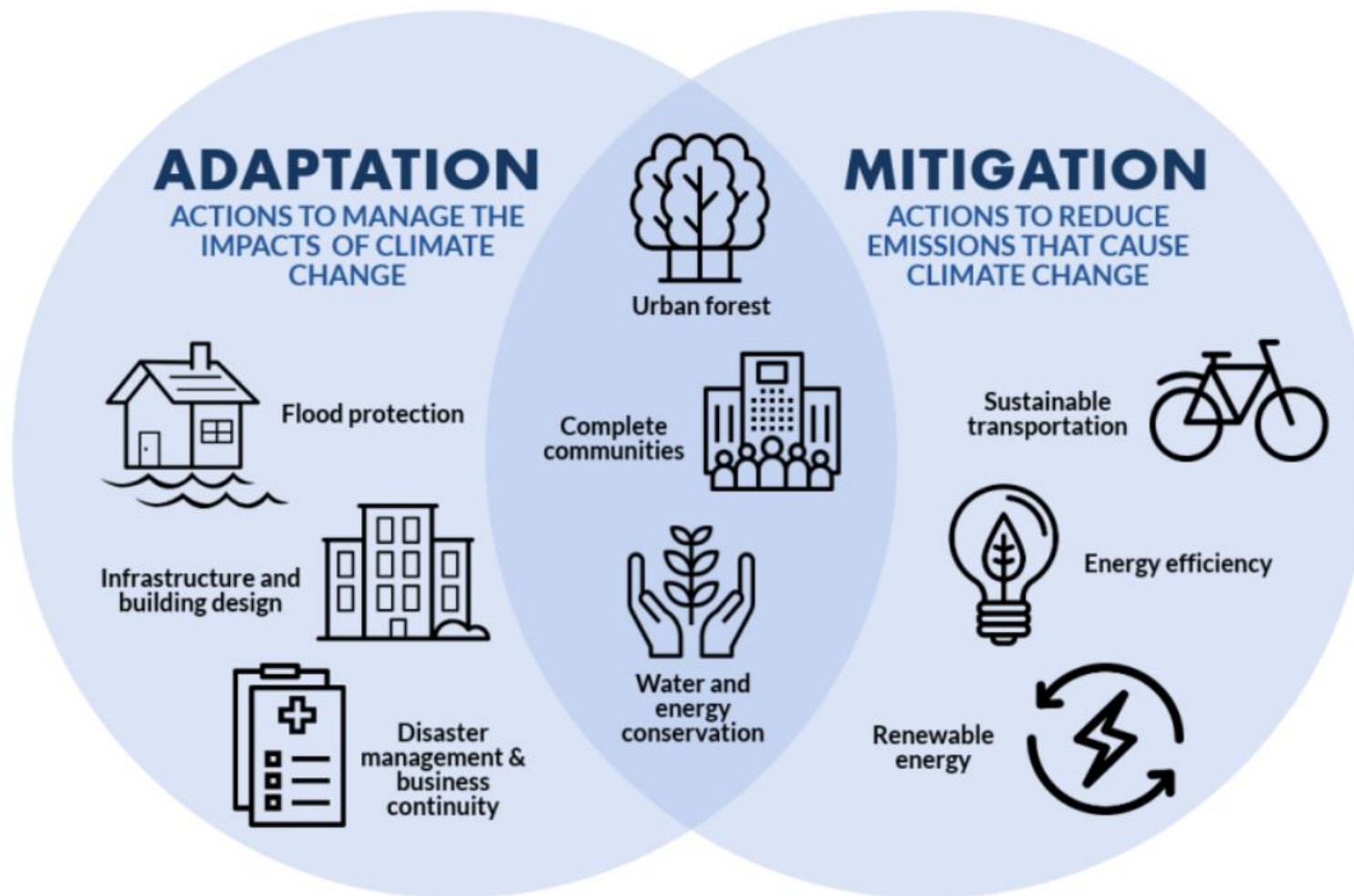

Apņemšanās:

- Vismaz par 40% (55%) CO₂ samazinājumu attiecīgajās teritorijās līdz 2030. gadam
- Paaugstināta noturība pret klimata pārmaiņu ietekmi
- Pastiprināta sadarbība ar citām vietējām un reģionālajām iestādēm ES un ārpus tās, lai uzlabotu piekļuvi drošai, ilgtspējīgai un par pieņemamu cenu pieejamai enerģijai

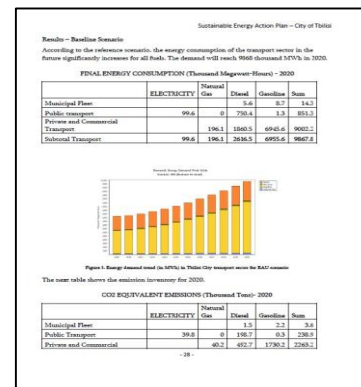
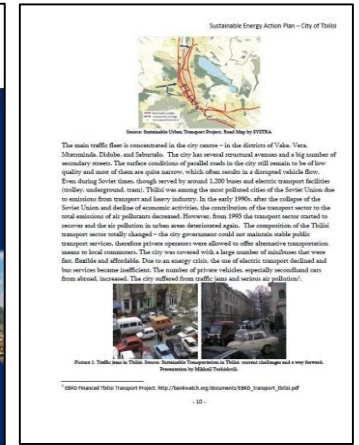
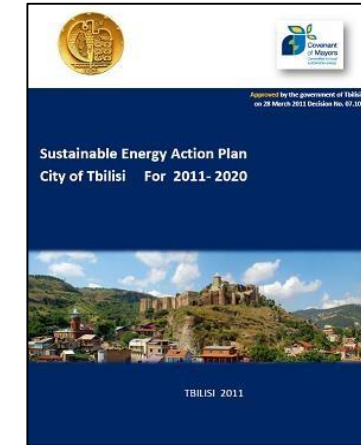
ADAPTĀCIJA pret klimata pārmaiņām vs. MAZINĀŠANA

Kas ir SECAP?

- Politisks dokuments
- Tehniskais dokuments, atsauce rīcību īstenošanai un uzraudzībai
- Saziņas un veicināšanas instruments ieinteresētajām pusēm

➤ **Tātad tas ir rīks vietējās pašvaldības klimata un enerģētikas mērķu īstenošanai**

Measure	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Energy audits	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500
Thermal insulation	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500
Renewable energy sources	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500

- **Būtībā tas ir aprakstošs dokuments**

- pašreizējā situācija / **bāzes stāvoklis** kopienā/pašvaldībā
- **stratēģija/plāns**, kā nākotnē sasniegt ar enerģētiku un klimatu saistītus mērķus *(piemēram, līdz 2030. gadam -55% no CO₂ emisijām)*

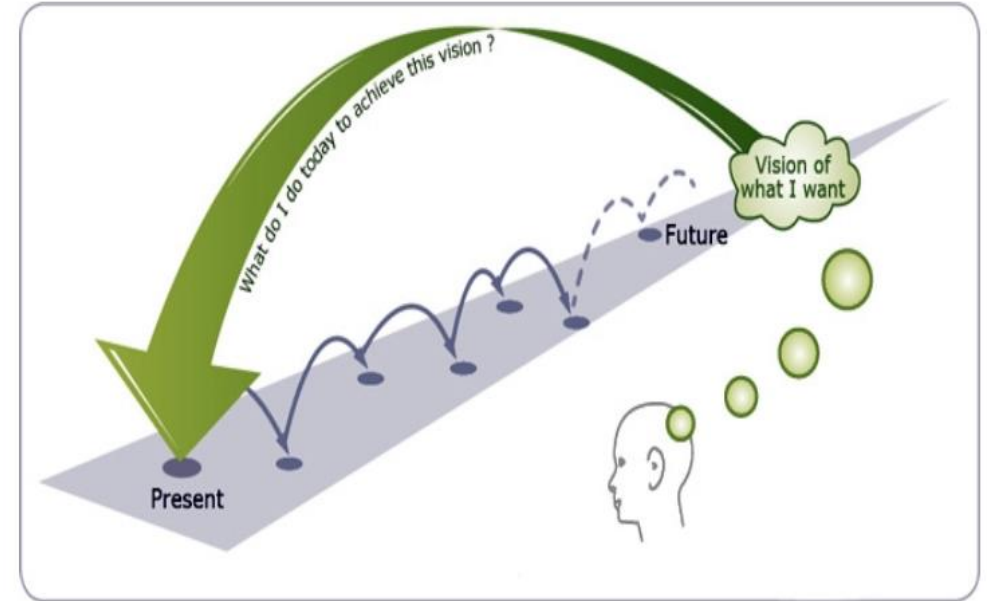
Īstenošanas programma:

- pasākumu kopums, klimats/enerģija, kas saistīti ar kopējo SEG emisiju samazināšanu pašvaldībā par % līdz noteiktajam datumam
- pasākumu kopums, kas uzlabo pašvaldības noturību un pielāgošanos klimata pārmaiņām

SECAP sadaļas

1. Stratēģija (tostarp vīzija, mērķi)
2. Bāzes emisiju uzskaitē (BEI)
3. Klimata pārmaiņu riska un ievainojamības novērtējums
4. Seku mazināšanas un pielāgošanās darbības un pasākumi līdz 2030. gadam (Rīcības plāns)
5. Enerģētiskā nabadzība

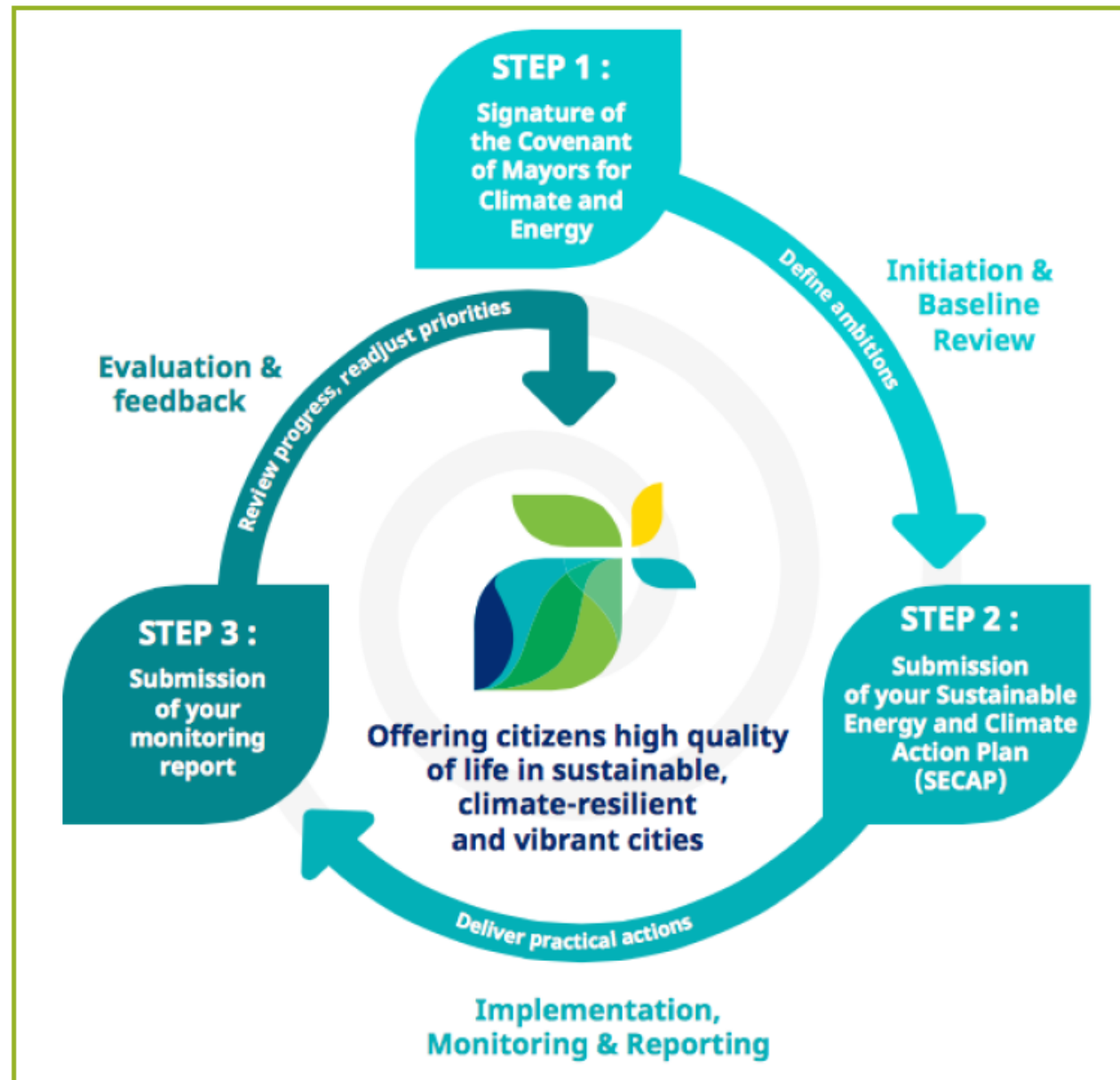

“No VĪZIJAS līdz STRATĒĢIJAI
uz ĪSTENOŠANU”

Sadaļas	Saturs
Stratēģija	Ietver vispārējo stratēģiju, skaitļus par personāla un finanšu spēju piešķiršanu un šķēršļu noteikšanu (iepriekšējo) darbību īstenošanai.
SEG emisiju uzskaitē	Ietver enerģijas galapatēriņa un saistīto SEG emisiju apjomu pa enerģijas nesējiem un nozarēm monitoringa gadā, ieskaitot SEG emisiju uzskaites procesu rezultātus, pamatojoties uz esošajām metodoloģijām. SEG emisijas ziņo vismaz no trim galvenajām nozarēm, proti, stacionārās enerģijas, transporta un atkritumu.
Mērķa iestatījums	Ietver definētos pilsētas mēroga emisiju samazināšanas mērķus
Riska un ievainojamības novērtējums	Ietver līdz šim apkopoto informāciju par klimata neaizsargātību, apdraudējumiem un ietekmi, kas katra ir sadalīta pa nozarēm.
Ziņošana par progresu: seku mazināšanas un pielāgošanās pasākumi	Ziņojumi par galveno seku mazināšanas un pielāgošanās darbību īstenošanas statusu, t.sk. izvēles rezultātu tablo pašnovērtējumam.
Enerģētiskās nabadzības plāns	Ietver enerģijas nabadzības vai enerģijas pieejamības plānu (piezīme: rakstīšanas laikā nav obligāti).

SECAP ziņošanas prasības

	Registration stage	SECAP	Monitoring Action Reporting	Monitoring Full Reporting
	Year 0	Within 2 years	Within 4 years	Within 6 years
Strategy	x	✓	✓	✓
Emission Inventories	x	✓ <i>(BEI)</i>	x	✓ <i>(MEI)</i>
Mitigation Actions	x	✓	✓ <i>(min. 3 Benchmarks)</i>	✓
Adaptation Scoreboard	✓	✓	✓	✓
Risks and Vulnerabilities	x	✓	✓	✓
Adaptation Actions	x	x	✓ <i>(min. 3 Benchmarks)</i>	✓

SECAP process – galvenie soļi

Iniciācija

- **1. solis:** Politiskās saistības un pakta parakstīšana
- **2. solis:** Mobilizējiet visas iesaistītās pašvaldības nodaļas
- **3. darbība.** Izveidojiet atbalstu no ieinteresētajām personām

Plānošana

- **4. solis:** Pašreizējās sistēmas novērtējums: kur mēs atrodamies?
- **5. solis:** Vīzijas izveide: kur mēs vēlamies doties?
- **6. solis:** Plāna izstrāde: kā mēs tur nonāksim?
- **7. darbība.** Plāna apstiprināšana un iesniegšana

Ieviešana

- **8. solis:** Īstenošanas aktivitātes

Monitorings & Uzraudzība

- **9. solis:** Uzraudzība
- **10. solis:** Ziņošana un īstenošanas ziņojuma iesniegšana, pārskatīšana

2030

Pilsētu mēru pakta laika horizonts ir 2030. gads.

- Tāpēc SECAP ir jāiekļauj skaidrs stratēģisko darbību izklāsts, ko vietējā pašvaldība plāno veikt, lai līdz 2030. gadam izpildītu savas saistības.
- SECAP var attiekties uz ilgāku periodu, taču šajā gadījumā tajā jāiekļauj starpposma vērtības un mērķi 2030. gadam.
  - Vīzija ar ilgtermiņa stratēģiju un mērķiem līdz 2030. gadam un/vai pēc tam, tostarp apņemšanās
  - Detalizēti pasākumi nākamajiem 3-5 gadiem, kas pārvērš ilgtermiņa stratēģiju un mērķus reālās darbībās.

1.2 PLĀNOŠANAS UN IEVIEŠANAS PROCESS

Izstrādātā enerģētikas rīcības plāna kopsavilkums ir jāiesniedz CoM

- SOLIS Nr.1: izvēlieties nozares/sectorus uzlabojumiem
  - Pamatojoties uz BEI rezultātiem un faktisko rīcības īstenošanas iespējamību (ticamību)
- SOLIS Nr.2: nospraudiet mērķi
- SOLIS Nr.3: izstrādājiet rīcības katrā sektorā, kas ļaus sasniegt mērķi.
- SOLIS Nr.4: definējiet atbildības un uzraudzības prasības (tai skaitā indikatorus)

Pilsētu mēru pakta parakstītāju grupai ir arī iespējas izstrādāt vienu kopīgu SECAP

- **Divas iespējas:**

- 1. **Kopīgs SECAP 1. iespēja:**

- 2 vai vairākas vietējās pašvaldības, kas vēlas īstenot vienu vai vairākas kopīgas darbības, bet paliek individuāli apņēmušās sasniegt 2030. gada mērķi.
    - Šajā gadījumā pilsētas var iesniegt vienu SECAP dokumentu, ko apstiprinājusi katras pašvaldības dome (vai līdzvērtīga lēmējinstītūcija).

- 2. **Kopīgs SECAP 2. iespēja:**

- mazo un vidējo pašvaldību grupa vai pilsētu aglomerācija, piemēram, metropole ar tās priekšpilsētām
    - Šajā gadījumā grupa tiek reģistrēta kā viens parakstītājs, un tai ir jāiesniedz tikai viens SECAP dokuments, ko apstiprinājusi katras pašvaldības dome (vai līdzvērtīga lēmējinstītūcija)

- Kopš 2015. gada Parakstītāji Pasaules mēru pakts klimata un enerģētikas jautājumos (GCoM) apņemas sagatavot, īstenot, uzraudzīt un ziņot par SECAP.
- Izaicinājums atjaunināt esošos IERP uz ilgtspējīgas enerģijas un klimata rīcības plāniem (SECAP), saskaņojot tos ar jauniem emisiju samazināšanas mērķiem un termiņiem un integrējot pielāgošanās pasākumus
- **Galvenās SECAP sastāvdaļas:**
  - Ietvars CO2 un citu siltumnīcefekta gāzu (**SEG**) **emisiju** samazināšanai vismaz par **40 % līdz 2030. gadam.**
  - Stratēģija, lai **pielāgotos** klimata pārmaiņu ietekmei, kas ietekmē šo teritoriju.
  - Visaptverošs vietējais **rīcības plāns**, kas apvieno iepriekš minētās plūsmas, iezīmējot integrētus pasākumus, skaidrus pienākumus, finansējumu utt., lai tos sasniegtu.
  - Skaidri **uzraudzības un ziņošanas plāni**, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu.

Vīzija

- Nosakot novada / pašvaldības / organizācijas attīstības mērķi
- Mērķējiet uz attīstības scenārijiem ārpus ierastās uzņēmējdarbības

Bāzes līnija

- Pašreizējā enerģētiskā stāvokļa analīze (enerģijas un emisiju bilances dažādās nozarēs)
- Potenciālu, izaicinājumu un šķēršļu identificēšana

Mērķi un Uzdevumi

- Pārvērtiet vīziju konkrētākās prioritātēs
- Pamatojoties uz rādītājiem, kas atlasīti sākotnējā stāvokļa pārskatā

Rīcības Plāns

- Nosakiet prioritārās jomas vīzijas sasniegšanai
- Konkrēti seku mazināšanas un pielāgošanās pasākumi
- Atbildot uz ko, kas, kā un kad

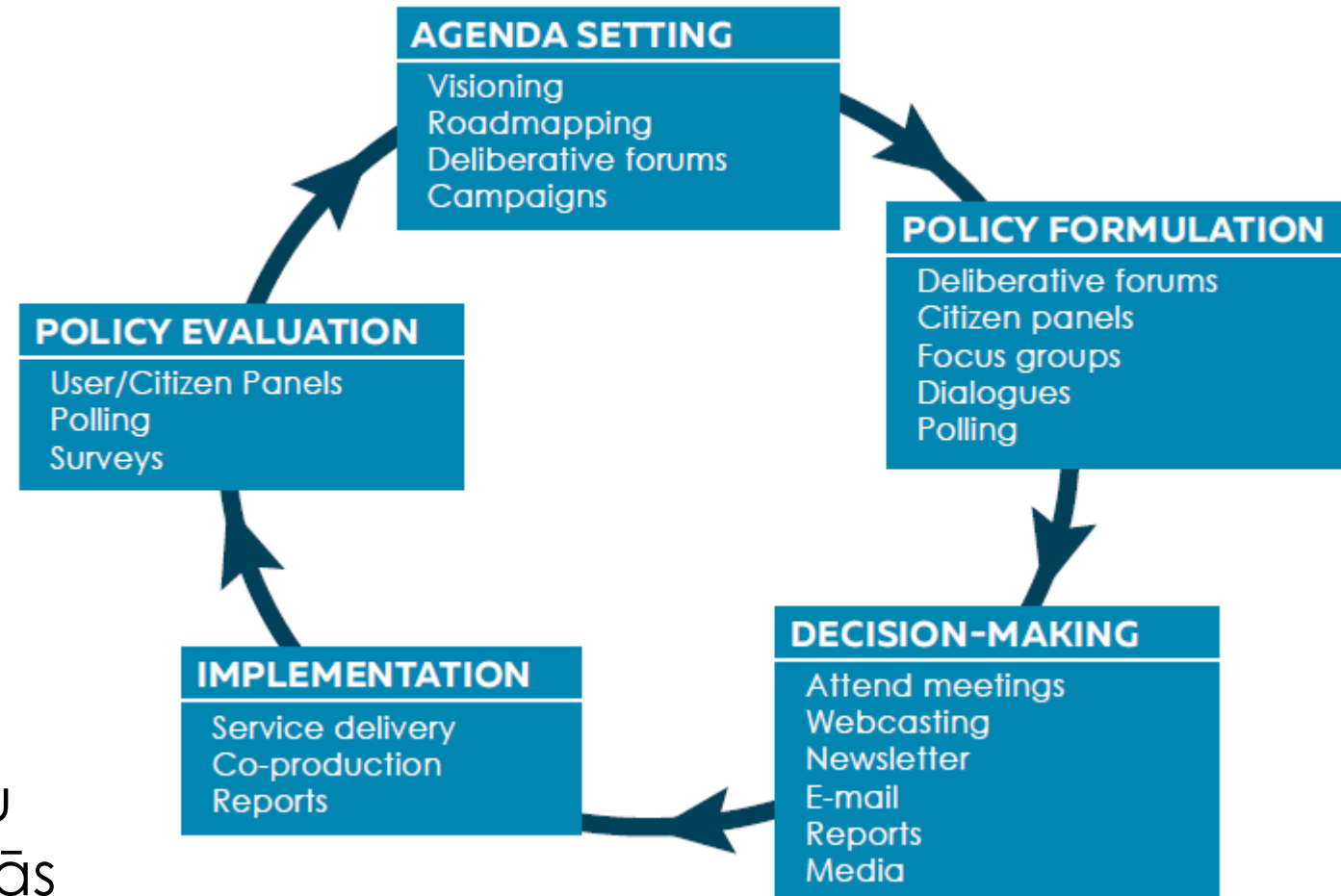
- Ilgtspējīgas nākotnes vīzija ir vietējās pašvaldības SECAP darba vadmotīvs
- Vīzijai ir jābūt savietojamai ar Pilsētu mēru paktā noteiktajām saistībām, t.i., tai ir jāparedz, ka 2030. gadam paredzētais SEG emisiju samazinājums par 40% (55%) tiks sasniegts (minimālais) un pilsēta pakāpeniski kļūs elastīgāka un pielāgota klimata pārmaiņu ietekmei.
- Vīzijai jābūt reālistiskai, bet tomēr vērienīgai
  - Scenāriji nodrošina pamatu ilgtermiņa lēmumu pieņemšanai, ņemot vērā nākotnes plānus "šodienas" lēmumos
  - Atkarībā no "SECAP vīzijas" var salīdzināt pašvaldības attīstības scenāriju politikas mērķus un rast optimālu risinājumu.

	EU-28
Target	40% by 2030
Reduction target <i>as compared to BEI emissions</i>	Absolute terms [tCO ₂]
	Relative terms [tCO ₂ /capita]
<i>as compared to BAU emissions</i>	Not allowed
Base year	1990 recommended
Key sectors	CoM EU key sectors

jauns mērķis
55% (pārejas
periods)

- Būtu jāizstrādā iesaistes stratēģijas primārajām ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu, ka tās tiek iesaistītas atbilstoši un visefektīvāk.
- Tas ietver gan formālas, gan neformālas iesaistīšanās formas.
- Regulārai mijiedarbībai ar ieinteresētajām personām būtu jānotiek galvenajos ceļveža izstrādes procesa punktos vai, pamatojoties uz kādu citu būtisku laika grafiku, lai nodrošinātu, ka tās turpina iesaistīties.

- Pašvaldību lēmumu pieņēmēji enerģētikas, vides, infrastruktūras, uzņēmējdarbības, reģionālās attīstības un ekonomikas nozarēs
- Komunālie pakalpojumi: enerģijas ražotāji, izplatītāji, infrastruktūras nodrošinātāji un regulatori
- Enerģētikas sektora lēmumu pieņēmēji: jo īpaši no nozarēm, kas ražo vai patērē lielu enerģijas daudzumu (piemēram, elektroenerģija, dabas resursi, lauksaimniecība un energoietilpīga rūpniecība)
- Eksperti: Zinātne, inženierzinātnes, politika, sociālā zinātne un uzņēmējdarbība
- NVO, kas nodarbojas ar zemu oglekļa emisiju enerģijas izpēti un aizstāvību.

Tipisks vīzijas izstrādes process

- Definējiet galveno "vīzijas komandu"
- Definējiet iespējamās ieejas punktus, pamatojoties uz k
- Plānojiet dažādus enerģijas scenārijus un prognozes sa reģionam
- Izmēģiniet scenārijus ar galvenajām ieinteresēto personu grupām — iesaistiet visas attiecīgās struktūras (valsts iestādes, nozares pārstāvjus, pētniekus, NVO utt.) un iesaistiet tās.
- Panākt vienprātību ar savām ieinteresēto personu grupām

Växjö (Zviedrija):

- "Vekšē mums ir vīzija, ka mēs dzīvosim un rīkosimies tā, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību, kur mūsu patēriņš un ražošana ir resursefektīva un bez piesārņojuma." Un "Vīzija ir tāda, ka Vekše kļūs par pilsētu, kurā ir viegli un izdevīgi dzīvot labu dzīvi bez fosilā kurināmā.»

Lausanne (Šveice):

- "Mūsu 2050. gada vīzija ir par 50% samazināt CO2 emisijas pilsētas teritorijā."

Tenerife (Spānija):

- "Es ieviestu ekoloģiskos principus pilsētās; tos varēja pārklāt ar zaļu. Visur daudz vairāk koku un veģetācijas. Tas palīdz pret karstuma vilņiem. Gaiss būtu vēsāks visu to zaļo zonu dēļ. Uzlabotos arī gaisa piesārņojums, jo koki patērē CO2. Turklāt, jo vairāk zaļo zonu, jo caurlaidīgākas zonas mums būtu pilsētās, jo zeme absorbē ūdeni. Mēs runājam par īpaši jaudīgām drenāžas sistēmām. Un tas, piemēram, izvairītos no plūdiem. Tas nav tikai temperatūras jautājums" (pielāgošanās redzējums, teikts fokusa grupā ar iedzīvotājiem Sankristobala de Lalagunas pašvaldībā).
- "Ja vien mēs nemainām enerģijas ražošanu, gaisa kondicionēšanas ieslēgšana nozīmē lielu piesārņojuma palielināšanos spēkstaciju dēļ" (vīzija par nepareizu pielāgošanos karstuma vilņiem, teikts fokusa grupā ar iedzīvotājiem Sankristobala de Lalagunas pašvaldībā).

Emisiju inventarizācija un klimata riska un ievainojamības novērtējums

Lai sniegtu pašreizējās situācijas analīzi, SECAP pamatā ir:

- **Bāzes emisiju uzskaitē (BEI)**

Attiecīgais enerģijas galapatēriņa un ar to saistīto CO₂ emisiju apjoms pa enerģijas nesējiem un nozarēm bāzes gadā ļauj definēt visaptverošu pasākumu kopumu klimata pārmaiņu mazināšanai.

- **Klimata riska un neaizsargātības novērtējums(-i) (RVA).**

Ļauj definēt visaptverošu pielāgošanās plānu kopumu klimata pārmaiņām.

Šie elementi kalpo par pamatu, lai definētu **visaptverošu darbību kopumu**, ko vietējās pašvaldības plāno veikt, lai sasniegtu **klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās mērķus**.

Visaptverošai bāzes līnijai ir nepieciešams novērtējums:

- kur pašlaik atrodas vietējā pašvaldība un kā tā darbojas: **enerģijas ražošanas un patēriņa stāvoklis**
- **Atsauce uz CO₂ emisiju (ekvivalents)**
- Kāpēc gala lietotāji izmanto enerģiju tā, kā viņi izmanto: **enerģijas pieprasījuma virzītājspēki**
- Kas šobrīd kavē attīstību: **šķēršļi, kas jāpārvar**
- Politikas iespējas un iespējamā ietekme: **atbilde, kas būtu jāveicina jaunajām politikām**

Sākotnējās situācijas pārskatīšanai ir nepieciešami atbilstoši resursi, lai apkopotu un pārskatītu attiecīgās datu kopas.

4 obligāti GALVENĀS NOZARES

Lai SECAP būtu piemēroti, tajos jāiekļauj:

- BEI, kas aptver vismaz 3 no 4 galvenajām nozarēm
- konkrētu pasākumu saraksts, kas aptver vismaz pašvaldību sektors un viena vai vairākas citas galvenās nozares

Sectors / Fields of action	
Municipal	✓
Residential	✓
Tertiary	✓
Transport	✓
Local energy production	Recommended
Land use planning	Recommended
Public procurement	Recommended
Working with the citizens and stakeholders	Recommended
Industries (excl. ETS sector)	Optional
Other sectors	See SEAP guidebook

BEI – Optional sectors

- Klimata pārmaiņu ietekme pilsētās
  - Eiropas pilsētas ir ļoti neaizsargātas pret klimata pārmaiņu ietekmi.
  - Dabas katastrofas (karstums, plūdi, ūdens trūkums, sausums) ietekmē:
    - veselību
    - infrastruktūras
    - vietējās ekonomikas
    - iedzīvotāju dzīves kvalitāti
- Klimata pārmaiņu riska un neaizsargātības novērtējums (RVA) nosaka riska veidu un apjomu,
  - potenciālo apdraudējumu analīze un
  - novērtēt neaizsargātību, kas varētu radīt potenciālus draudus vai kaitējumu cilvēkiem, īpašumam, iztikas līdzekļiem un videi, no kuras tie ir atkarīgi.

1. **Konkrēts (precīzi definēts, koncentrēts, detalizēts un konkrēts):** ko mēs cenšamies darīt? Kāpēc tas ir svarīgi? Kurš ko darīs? Kad mums tas jādara? Kā mēs to darīsim?
2. **Izmērāms (kWh, laiks, nauda, % utt.):** Kā mēs uzzināsim, kad šis mērķis ir sasniegts? Kā mēs varam veikt attiecīgos mērījumus?
3. **Sasniedzams (iespējams, īstenojams):** vai tas ir iespējams? Vai mēs varam to paveikt noteiktajā termiņā? Vai mēs saprotam ierobežojumus un riska faktorus? Vai tas ir darīts (veiksmīgi) iepriekš?
4. **Reālistisks (kontekstā ar resursiem, ko var darīt pieejamus):** vai mums pašlaik ir nepieciešamie resursi, lai sasniegtu šo mērķi? Ja nē, vai mēs varam nodrošināt papildu resursus? Vai mums ir jāpārkārtos laika, budžeta un cilvēkresursu piešķiršanas prioritātes, lai tas notiktu?
5. **Laika ierobežojums (noteikts termiņš vai grafiks):** kad šis mērķis tiks sasniegts? Vai termiņš ir nepārprotams?

Pamatojoties uz kopējo redzējumu, rīcības plāns tiek izstrādāts, iesaistot attiecīgās ieinteresētās puses

Rīcības plānā parasti ir ietverts stratēģiskais plāns, kurā izklāstīti soļi, ko kopiena/pašvaldība/reģions veiks, lai sasniegtu konkrētus rezultātus un mērķus.

- Efektīvs rīcības plāns ietver individuālus “SMART” pasākumus/aktivitātes, kas ļauj izsekot virzībai uz izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Izstrāde:

- Pamatojoties uz datu analīzi un ekspertu vērtējumu
- Svarīga ir plaša ieinteresēto personu iesaiste
- Analizēt pašreizējo situāciju enerģētikas un klimata jomā un izveidot sistemātisku plānu
- Definējiet galvenos virzienus, kas jāievēro
- Definējiet prioritārās jomas, kurās koncentrēt savas darbības
- Visbeidzot, jābūt saskaņā ar sākotnēji noteikto redzējumu

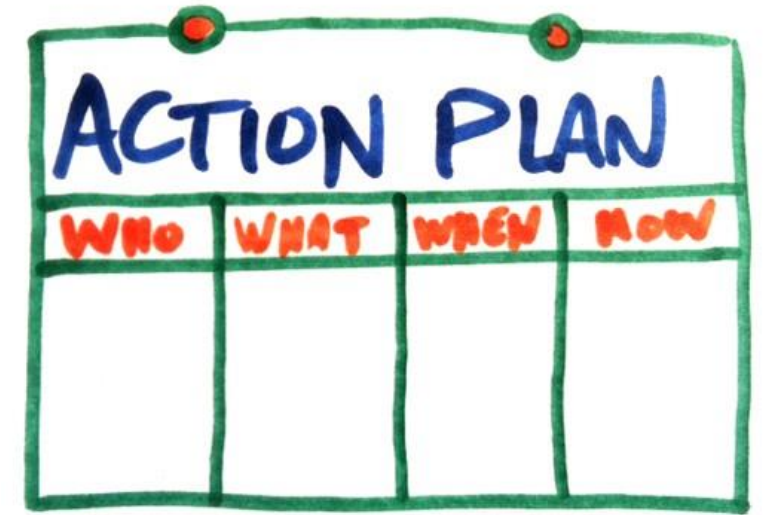

Kas ir rīcības plāns?

“**leviešanas plāns**” –ar noteiktu darbību kopumu, kas visas ir vērstas uz izstrādātās ceļa kartes mērķu sasniegšanu.

Būtiskās sastāvdaļas:

- Konkrētas rīcības un to īstenošanas prioritāšu noteikšana
- SECAP: Mazināšanas un Pielāgošanās darbības
- Ar “**SMART**” **mērķiem** un mērķa rādītājiem
- Darba grupa ar definētiem pienākumiem un **atbildību**
- **Pietiekams laiks** īstenošanai un uzraudzībai
- Pietiekama **budžeta** plāns un finansējuma avotu apraksts
- Neaizmirstiet par uzraudzību un plānojiet papildu resursus

ACTION PLAN			
WHO	WHAT	WHEN	HOW

Integrēta pieeja, kas ietver reģionālās prioritātes

Citas disciplīnas, kas jāņem vērā:

Vispārējie principi:

Tematiskais fokuss

Enerģijas ražošana
• AER daļas palielināšana

Energoefektivitāte ēkas ražošanu transports

Skaidrošana un komunikācija

Rīcības Plāns

Rīcības plāns – koncentrēties uz īstenošanu

Stiprinoši faktori:

- Sāciet projekta īstenošanu pēc iespējas ātrāk – izmantojiet sākotnējo entuziasmu
- Iepazīstiniet ar enerģijas **ietaupījumu** un AER ražošanas **ieguvumiem** (finanšu, reģionālā ekonomika) un veiciniet izpratni
- **Regulāri informēt mērķa grupas un dalībniekus** par progresu un rezultātiem
- Ļaujiet cilvēkiem identificēties ar tēmu – ‘**mūsu projekts**’
- Plānojiet **regulāras sanāksmes** ieinteresētām pusēm
- **Pārraugiet atsevišķu projektu panākumus**, ņemot vērā to efektivitāti un reālos ietaupījumus

- **VIENMĒR** ņemiet vērā:
  - Neaizmirstiet par monitoringu
  - “M” “SMART”
  - Rīcības plāna īstenošanas progressa novērtējums
  - Izziniet sasniegtos ieguvumus UN runājiet par tiem skaļi!

Daži MĪTI un PATIESĪBAS:

*Ja tu nevari to izmērīt, tu nevari to uzlabot.
(Pēteris Drukera)*

*Bez datiem tu esi tikai cita persona ar viedokli.
(W. Edwards Deming)*

*Svarīgākās lietas nevar izmērīt.
(W. Edwards Deming)*

Rīcības Plāns 1: Ēku atjaunošanas programma

- Darbības: novērtēšana, uzlabots dizains, iepirkumu izsludināšana, piešķiršana, īstenošana
- Atbildīgais: Namu apsaimniekošanas iestāde XYZ
- Ieviešanas plāns: 2017-2022
- Finansējums: Pašvaldība x%, valsts dotācija x%, privātie avoti x%
- Indikatori: XX MWh siltuma ietaupījums, XX MWh elektroenerģijas ietaupījums, XX t CO2

Rīcības Plāns 2: Elektroenerģijas ietaupījums mājās

- Darbības: Izdalīt enerģijas skaitītājus, popularizēt EE ierīces, īstenot konkursu
- Atbildīgais: Vietējais komunālais uzņēmums, NVO, pašvaldības atbalsts
- Īstenošanas Plāns: 2020-2025
- Finansējums: Pašvaldības x%, komunālie maksājumi x%
- Indikatori: XX MWh elektroenerģijas ietaupījums, XX t CO2

Rīcības Plāns 3: ieguldījumi atjaunojamā enerģijā

- Darbības: bioenerģijas avotu novērtējums, piegādes ķēžu attīstība ar vietējiem lauksaimniekiem, izmēģinājuma uzstādīšana, izvēršanas programma viengimenes mājām/mazajiem uzņēmumiem
- Atbildīgie: Biomasas asociācija, Lauksaimniecības kamera, pašvaldība, NVO
- Īstenošanas plāns: 2018.-2030
- Finansējums: valsts dotācijas x%, vietējā kamera x%, aizdevumi ar atvieglotiem nosacījumiem x%
- Indikatori: īstenoti XX projekti, uzstādīta XX MW jauna jauda, no reģiona nodrošināts XX MWh atjaunojamās siltumenerģijas

Paredzami SEG emisiju samazinājumi

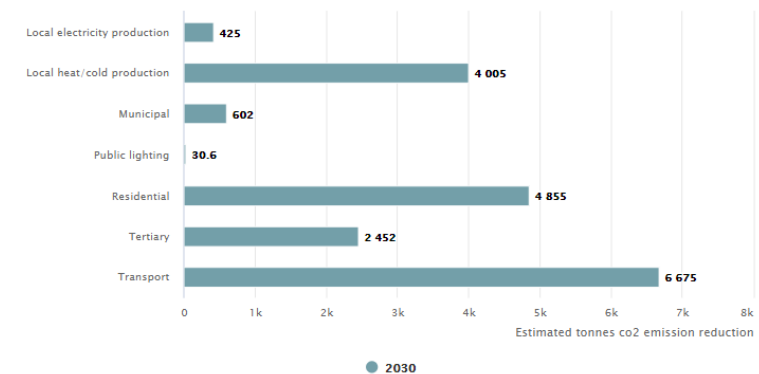
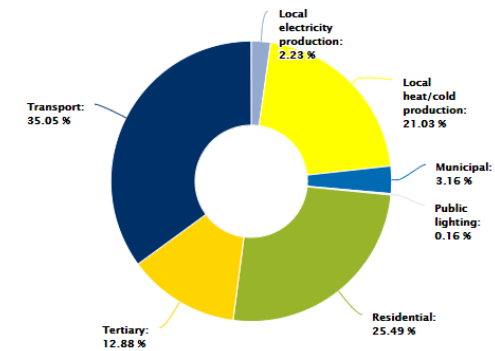
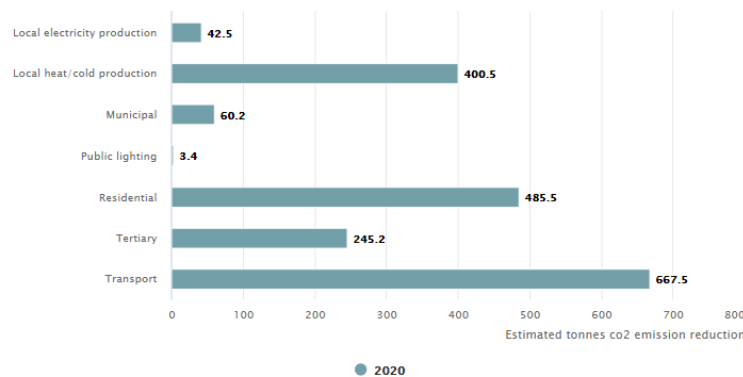
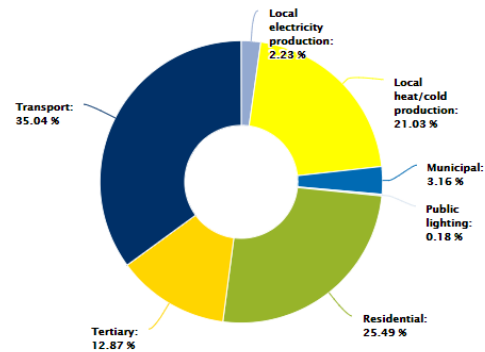
- Seku mazināšanas pasākumi radīs aprēķinātus CO₂ ietaupījumus

Mitigation actions

Time	Reduction target	Estimated tonnes CO2 reduced
2020	20	1904.8
2030	40	19044.6
Long term	0	

Estimated greenhouse gas emission reduction per sector

Seku mazinošie pasākumi ir obligāti lai:

- efektīvi veicināt šo augstāko mērķu sasniegšanu, nodrošinot lielāku **SEG ietaupījumu**,
- saskaņotu ar pašreizējo ES un valstu enerģētikas un klimata **politikas ietvaru**,
- **nodrošināt savu atbilstību** izveidotajiem un jauniem finansēšanas mehānismiem un atbalsta shēmām,
- izmantot labākās pieejamās **tehnoloģijas un ieguldījumu instrumentus** (piemēram, ES atvесеļošanas fondus)
- **izvairīties no nepieciešamības veikt uzlabojumus** drīz pēc projektu īstenošanas.

Vērienīgākie emisiju samazināšanas pasākumi, kas jāapsver, jāietver:

- ēku dziļa renovācija, tostarp līdz pozitīvam enerģijas līmenim,
- vadības sistēmu optimizācija un/vai automatizācija,
- pilsētas rajonu integrācija viedajos tīklos,
- nodrošinot ilgtspējīgu apkures un dzesēšanas piegādi
- sistemātiski paplašināt gājēju zonas un ieviest riteņbraukšanas ceļņus,
- plaši izplatīt uzlādes infrastruktūru elektriskajiem transportlīdzekļiem (EV)
- inovatīva uz klimata pārmaiņu seku mazināšanu vērsta oglekļa piesaiste, mežu un lauksaimniecības zemes izmantošanas plānošana,
- biogāzes ražošana no atkritumiem un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Adaptācijas pašnovērtējuma KVALITATĪVĀ PIEEJA

Pārskats par izstrādātā “Riska un ievainojamības novērtējuma” spēju, statusu un principiem

Nosakiet klimata apdraudējumu pilsētai

- Karstuma viļņi ietekmē cilvēku veselību
- Sausums ūdens apsaimniekošanā
- Plūdi, vētras utt. uz pilsētas infrastruktūru, ēkām, lauksaimniecību utt.
- Atlasiet ievainojamības indikatorus
- Novērtējiet ievainojamības punktu skaitu

Climate Hazard Type	Current hazard risk level	Expected change in intensity	Expected change in frequency	Timeframe	Risk-related indicators
<u>Extreme Heat</u>	Low	Increase	Increase	Long-term	
<u>Extreme Cold</u>					
Extreme Precipitation	Moderate	Increase	Decrease	Medium-term	
<u>Floods</u>	Moderate	Increase	Increase	Medium-term	Pluvial flooding
Sea Level Rise	Moderate	Increase	Increase	Medium-term	
<u>Droughts</u>					
<u>Storms</u>	Moderate	Decrease	Decrease	Medium-term	Severe wind, rain storm
<u>Landslides</u>					
Forest Fires					
<u>Other</u>	[please specify]	[Drop-Down]	[Drop-Down]	[Drop-Down]	

rows that do not concern your local authority   To be completed for the climate hazards that concern your local authority only.   Click here to see examples of risk-related indicators

10 galvenie elementi, kas jāpatur prātā, gatavojot SECAP

1. Plāna oficiāla pieņemšana pašvaldības domē (vai līdzvērtīgā lēmēj institūcijā)
2. Skaidra seku mazināšanas un pielāgošanās mērķa (-u)/mērķa(-u) definīcija
3. Pareizs vietējās situācijas novērtējums (pamatojoties uz bāzes emisiju uzskaiti un klimata pārmaiņu riska un ievainojamības novērtējuma)
4. Visaptveroši pasākumi, kas attiecas uz galvenajām darbības nozarēm, kā norādīts parakstītāja novērtējumos
5. Stratēģijas un darbības līdz 2030. gadam
6. Visu iesaistīto pašvaldības departamentu mobilizācija
7. Iedzīvotāju un ieinteresēto pušu iesaistīšana
8. Finansēšana
9. Uzraudzība un ziņošana
10. SECAP iesniegšana un veidnes aizpildīšana

- Veidojiet **atbalstu no ieinteresētajām personām** un iedzīvotāju līdzdalības: ja viņi atbalsta SECAP, nekas to nedrīkst apturēt!
- Nodrošiniet **ilgtermiņa politisko apņemšanos**
- Nodrošināt **atbilstošus finanšu resursus**
- Veiciet **pareizu SEG emisiju uzskaiti**, jo tas ir ļoti svarīgi
- Izveidojiet klimata pārmaiņu, **pamatojoties uz dažādu klimata mainīgo lielumu** un pilsētas specifiku vietējo/reģionālo tendenču analīzi.
- Integrējiet SECAP pašvaldības **ikdienas vadības procesos**: tam nav jābūt kārtējam jaukam dokumentam, bet gan korporatīvās kultūras sastāvdaļai!
- Ieviešanas laikā nodrošiniet **pareizu pārvaldību**
- Pārlicinieties, vai personālam ir **atbilstošas prasmes**, un, ja nepieciešams, piedāvājiet apmācību
- Iemācīties izstrādāt un īstenot projektus ilgtermiņā

Skatīt <https://www.eumayors.eu/plans-and-actions/good-practices.html>

7130 Results found

Items/page

25 ▾

Name ▾	Country ▾	Submitted by	Action type	Sector(s)	Year
"Agriculture" Project	Italy	Caronno Pertusella	mitigation		2010
"Bike route map to school" for students of primary and secondary schools	Belgium	Klimaatoverleg Midwest	mitigation		2015
"Blue zone"	Bulgaria	Asenovgrad	mitigation		2011
"Ciclo di incontri Edificio virtuoso"	Italy	Carugate	mitigation		2009
"Doccia light"	Italy	Carano	mitigation		2012
"Environment and Sustainable Development" Program	Greece	Edessa	mitigation		2011
"Erhöhung der energetischen Sanierungsrate von Wohnbaugesellschaften auf 1.5 bis 1.8 % pro Jahr"	Germany	Nürnberg	mitigation		2008
"Fernwärmeanschlussinitiative"	Germany	Nürnberg	mitigation		2008
"GINOP-1.2.1-16 - Increasing production capacity of micro, small and medium-sized enterprises Pápa "" Soil Power Managem	Hungary	Pápa Város Önkormányzata	mitigation		2019
"KDOP 2.1.1/D-12 Development of tourist attractions and services Balatonfüred Extreme	Hungary	Balatonfüred Város	mitigation		2019

1.3. Politikas veidotāju un ieinteresēto personu iesaistīšana

- **Ieinteresētās puses** ir “...tās grupas, **kuras ietekmē un/vai varētu ietekmēt** organizācijas darbības, produkti vai pakalpojumi un ar to saistītā darbība”.
- “Ieinteresētā puse ir jebkura persona vai organizācija, kuru ietekmē vai var ietekmēt iniciatīva – **pozitīvi vai negatīvi.**”
- **Ieinteresēto pušu iesaiste** ir definēta kā “... process, ko organizācija izmanto, lai iesaistītu attiecīgās ieinteresētās personas ar mērķi sasniegt pieņemtus rezultātus.”

Ko mēs domājam ar ieinteresētajām pusēm, runājot par SECAP?

- Kuru intereses **ietekmē SECAP** un kuru **darbības ietekmē SECAP** izstrāde
- Kam ir/kontrolē SECAP formulēšanai un ieviešanai nepieciešamā **informācija, resursi un zināšanas**
- Kuru līdzdalība/iesaistīšanās ir nepieciešama **veiksmīgai SECAP ieviešanai**

"Galvenais elements, lai definētu ieinteresēto personu SECAPS nozīmē, ir tas, ka tie ir iedzīvotāji/organizācijas, kas tieši ietekmē un kurus ietekmē visi klimata pārmaiņu mazināšanas plānu posmi."

Kāpēc SECAPS ir svarīga ieinteresēto pušu iesaistīšanās?

2021. gadā veiktais pētījums* mēģināja atbildēt uz vienu no svarīgajiem jautājumiem, vai CoM pilsētām, kuras izstrādāja pieņemamus pielāgošanās klimata pārmaiņām plānus, ir līdzīgas īpašības?

Izpētiet pirmās 51 pilsētas atribūtus, kuras ir iesniegušas savus adaptācijas plānus Komitejai

Rezultāti liecina, ka vairāku ieinteresēto personu un iedzīvotāju iesaistīšanās, jo īpaši vietējā līmenī, varētu ievērojami atvieglot adaptācijas plānu pieņemšanu iniciatīvā.

Labāka pārvaldība

Paaugstināta **demokrātiskā leģitimitāte** pretrunīgi vērtētiem lēmumiem
Plaša vienprātība uzlabo plāna kvalitāti, efektivitāti un leģitimitāti
Labāk izprotot konkurentus, kritiķus un pretiniekus un saprotiet, kā viņi reaģēs uz jūsu centieniem

Sociālā saliedētība un sociālais taisnīgums

Spēcīgākas attiecības, lai dotu **iespēju pilsoņiem**
SECAP dažkārt var saņemt lielāku atbalstu no **ārējām ieinteresētajām personām** nekā no vietējās iestādes iekšējās vadības vai personāla.

Uzlaboti pakalpojumi

Radīt **efektīvākus pakalpojumus**, kas atbilst sabiedrības vajadzībām.
Izpratne par to, kā mērķauditorija sasniegs komunikācijas vēstījumus

Spēju veidošana un mācīšanās

Izpratnes veidošana par kompromisiem sabiedrībā

Lielākas īpašumtiesības

Līdzdalības sajūta plānošanā nodrošina stratēģiju un pasākumu ilgtermiņa pieņemšanu, dzīvotspēju un atbalstu

Jaunas juridiskās un regulējošās struktūras

Palielinātas sabiedrības zināšanas, politikas ietekme un **uzticēšanās** regulējošām struktūrām.

*leinteresēto pušu iesaistīšanās ir sākumpunkts, lai stimulētu **uzvedības izmaiņas, kas nepieciešamas, lai papildinātu SECAP** ietvertās tehniskās darbības. Tas ir atslēga uz saskaņotu un koordinētu SECAP īstenošanas veidu.*

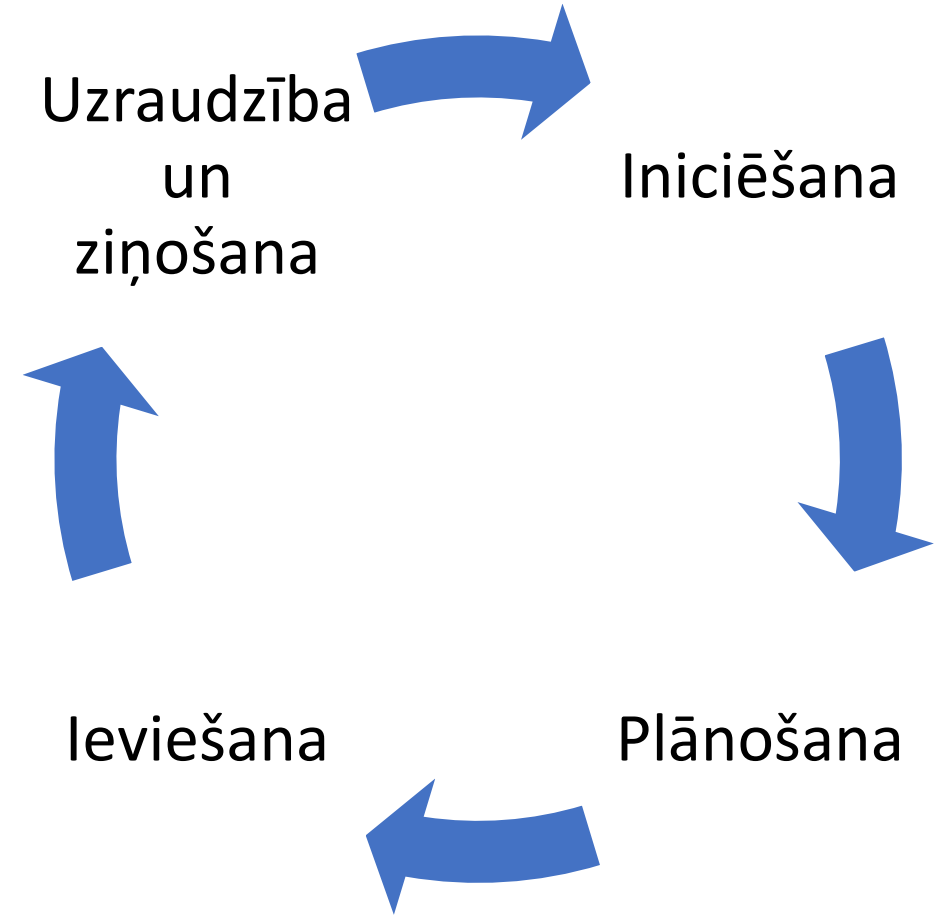
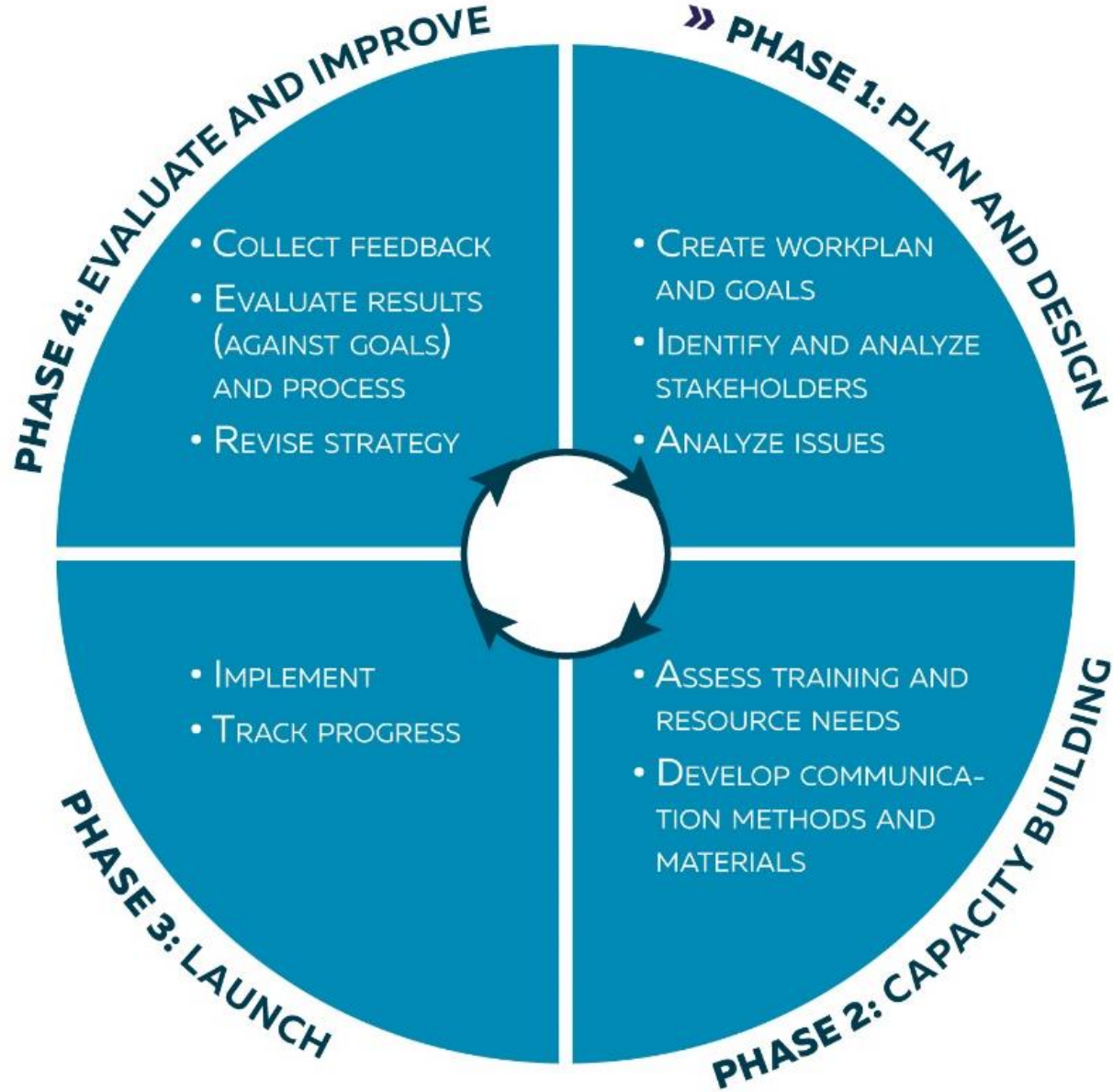
Ieinteresēto pušu iesaistīšanai jānotiek dažādos SECAP plānošanas un ieviešanas posmos.

- SECAP metodoloģijā ieinteresēto pušu atbalsta veidošana galvenokārt tiek apspriesta procesa uzsākšanas fāzē

Ja ieinteresētās puses nav iesaistītas, tās var būt šķērslis!

Izveidojiet darba plānu un mērķus

- Mērķiem ir jāvadās, pieņemot visus lēmumus par centieniem, piemēram, kurām ieinteresētajām personām piešķirt prioritāti iesaistīšanai.
- Kritiskais punkts šeit ir saprast, **kāpēc mēs vēlamies procesā iesaistīt konkrētu ieinteresēto personu un kādi ir jūsu vēlamie rezultāti?**

Daži skaidru mērķa paziņojumu piemēri:

1. Energoefektivitātes paaugstināšana vienā slimnīcas un virtuves korpusa korpusā;
2. Samazināt enerģijas patēriņu transporta sektorā reģionā .

Kas var būt SECAP ieinteresētā puse?

- **Vietējā iestāde:** attiecīgie pašvaldību departamenti un uzņēmumi (pašvaldības enerģētikas un ūdensapgādes uzņēmumi, transporta uzņēmumi utt.)
- Vietējās un reģionālās **enerģētikas aģentūras**
- **Valsts/reģionālo/provinču administrāciju** un/vai kaimiņu vietējo iestāžu pārstāvji, lai nodrošinātu koordināciju un konsekveci ar plāniem un darbībām, kas notiek citos lēmumu pieņemšanas līmeņos
- **Finanšu partneri**, piemēram, bankas, privātie fondi, ESKO, apdrošinātāji
- **Institucionālās ieinteresētās personas**, piemēram, tirdzniecības kameras, arhitektu un inženieru klasteri
- **Būvniecības nozare:** būvniecības uzņēmumi, attīstītāji, namu pārvaldes
- **Transporta/mobilitātes spēlētāji: privātie/sabiedriskā** transporta uzņēmumi utt.
- Enerģijas piegādātāji, komunālie uzņēmumi
- Bizness un nozares
- Civilā aizsardzība (piemēram, policija un ugunsdzēsības dienesti)
- NVO un citu pilsoniskās sabiedrības pārstāvju t.sk. studenti, strādnieki utt.
- Plaša sabiedrība (piemēram, iedzīvotāji)
- Zinošas personas (konsultanti,...)
- Universitātes, skolas un pētniecības centri/institūti
- Slimnīcas/neatliekamās palīdzības dienesti
- Tūristi un tūrisma nozare, ja nepieciešams
- Lauksaimniecības kopiena, ja nepieciešams
- Plašsaziņas līdzekļi

Ieinteresēto pušu iesaistīšana SECAP uzsākšanas fāzē

Soļi	Dalībnieku Lomas		
	Pašvaldības padome vai līdzvērtīga iestāde	Vietējā administrācija	Ieinteresētās personas
Politiskās saistības un pakta parakstīšana	Sniedziet vietējai administrācijai nepieciešamo impulsu procesa uzsākšanai.	Mudināt politiskās iestādes rīkoties. Informējiet viņus par vairākām priekšrocībām	Izdarīt spiedienu uz politiskajām iestādēm, lai tās rīkotos (ja nepieciešams).
Mobilizēt visas iesaistītās pašvaldības nodaļas	Piešķiriet pietiekamus cilvēkresursus un pārliecinieties, ka ir izveidotas atbilstošas administratīvās struktūras (piemēram, horizontāli biroji, kas nodrošina sadarbību starp dažādiem administrācijas departamentiem), lai nodrošinātu saskaņotu rīcību starp seku mazināšanu un pielāgošanos.		
Veidojiet atbalstu no ieinteresētajām personām	Sniegt nepieciešamo impulsu ieinteresēto pušu līdzdalībai. Parādiet, ka uzskatāt viņu līdzdalību un atbalstu par svarīgu.	Sagatavojiet attiecīgo ieinteresēto pušu sarakstu, izlemiet, kādus komunikācijas/līdzdalības kanālus vēlaties izmantot, izveidojiet sadarbības praksi. Informējiet viņus par procesu, kas tiks sākts, un apkopojiet viņu viedokļus.	Izsakiet savu viedokli, izskaidrojiet to iespējamo lomu SECAP izstrādē un ieviešanā.

Kā identificēt un analizēt ieinteresētās puses?

1. Kādu nozari pārstāv ieinteresētā persona un kur tās atrodas enerģijas vērtību ķēdē?
2. Vai ieinteresētā persona atbalsta jūsu centienus?
3. Cik ieinteresētā puse ir jūsu centienos?
4. Cik spēcīga vai ietekmīga ir ieinteresētā puse?
5. Kāpēc jūs iesaistāt ieinteresētās puses?

Ieinteresēto pušu sadalīšana divās kategorijās

1. Cik ieinteresētā puse atbalsta enerģētikas vīziju/SECAP/projekta koncepciju?
1. Cik dziļi viņus ietekmēs enerģētikas vīzija/SECAP/projekta koncepcija?

Ieinteresēto pušu iesaistīšana SECAP plānošanas fāzē

Soļi

Dalībnieku Lomas

	Pašvaldības padome vai līdzvērtīga iestāde	Vietējā administrācija	Ieinteresētās personas
Pašreizējās sistēmas novērtējums: kur mēs atrodamies?	Pārliedzieties, vai plānošanas fāzei ir pieejami nepieciešamie resursi.	Veikt sākotnējo novērtējumu, savākt nepieciešamos datus,	Sniedziet vērtīgus ievades datus un datus, dalieties zināšanās.
Vīzijas izveidošana: Kur mēs vēlamies doties?	Atbalstīt vīzijas izstrādi. Pārliedzieties, ka tas ir pietiekami ambiciozs. Apstipriniet redzējumu (ja attiecināms)	Izveidojiet ilgtermiņa redzējumu un mērķus, kas atbalsta vīziju	Piedalīties vīzijas definēšanā, izteikt savu skatījumu uz pilsētas nākotni.
Plāna izstrāde: Kā mēs tur nonāksim?	Atbalstīt plāna izstrādi. Definējiet prioritātes saskaņā ar iepriekš definēto redzējumu.	Izstrādāt plānu: definēt politiku un pasākumus saskaņā ar vīziju un mērķiem.	Piedalīties plāna izstrādē.
Plāna apstiprināšana un iesniegšana	Apstiprināt plānu un nepieciešamos budžetus vismaz pirmajam gadam.	Iesniedziet SECAP, izmantojot CoM tīmekļa vietni. Sazinieties par plānu.	Izdarīt spiedienu uz politiskajām iestādēm, lai tās apstiprinātu plānu (ja nepieciešams)

Pēc ieinteresēto pušu identificēšanas jums jādomā par:

- Cik liela ir ieinteresēto pušu iesaistīšanās?
- Kad viņiem vajadzētu iesaistīties?
- Kādas formālās iesaistīšanās metodes būtu jāizmanto?

Soļo	Dalībnieku Lomas		
	Pašvaldības padome vai līdzvērtīga iestāde	Vietējā administrācija	Ieinteresētās personas
Īstenošana	Sniegt ilgtermiņa politisko atbalstu SECAP procesam.	Pārliecinieties, ka katra ieinteresētā puse apzinās savu lomu ieviešanā.	Katra ieinteresētā puse īsteno pasākumus, par kuriem tā ir atbildīga, un dalās ar rezultātiem.
	Pārliecinieties, ka enerģētikas un klimata politika ir integrēta vietējās pārvaldes ikdienas dzīvē.	Īstenot pasākumus, kas ir vietējās varas pārziņā.	Izdarīt spiedienu / mudināt vietējo administrāciju īstenot tās pārziņā esošos pasākumus (ja nepieciešams)
	Izrādiat interesi par plāna ieviešanu, mudiniet ieinteresētās puses rīkoties	Pienācīgi informēt viņus par EE, AER un adaptācijai pieejamajiem resursiem.	Izmaiņas uzvedībā, EE, AER un pielāgošanās darbība, vispārējs atbalsts SECAP ieviešanai.
	Tīklošana ar citiem CoM parakstītājiem, pieredzes un labākās prakses apmaiņa, sinerģijas veidošana un viņu iesaistīšanās Pilsētu mēru paktā.		Mudiniet citas ieinteresētās puses rīkoties

Kā rīkoties ar ieinteresētajām personām, kas ir PRET?

Profilaktiskas pieejas ieinteresēto pušu konfliktiem

1. **Izpētiet savu ieinteresēto pušu vērtības**, pieredzi, prioritātes un personības, lai identificētu iespējamus konflikta avotus.
2. **Sadarbības pasākumos izmantojiet neitrālu koordinatoru** un iepriekš informējiet viņus par iespējamajiem strīdiem, tostarp par attiecīgajām ieinteresētajām personām un konflikta priekšvēsturi.
3. Cita pieeja būtu **izvairīties no sensitīviem jautājumiem**, kas nav svarīgi izskatāmajam lēmumam.
4. Papildus kopīgu mērķu noteikšanai pirms sanāksmēm vai mijiedarbībām izveidojiet **pamatnoteikumus**, kas ietver to, kā tiks atrisināti konflikti.

Ja pretojošās ieinteresētā puses ir spēcīgas ...

Nenodedziniet visus tiltus

Identificējiet tos un uzmanīgi novērojiet tos.

Klausieties, ko viņi saka.

Iepazīstieties ar viņiem viens pret vienu.

Iestatiet labākus saziņas kanālus starp konfliktējošām ieinteresētajām personām.

Iesaistoties atcerieties I

- **Klusēšana nav tas pats, kas nē:** realitāte ir tāda, ka lielākajai daļai ieinteresēto personu jūsu pūles nebūs prioritāšu sarakstā. Paturot to prātā, jums nevajadzētu baidīties **sazināties ar ieinteresēto personu vairākas reizes**, ja tā nav jums atbildējusi. Iespējams, viņi ir pazaudējuši e-pastu vai nekad to nav redzējuši, vai vienkārši aizmirsuši atbildēt.
- **Izmantojiet vairākus saziņas līdzekļus:** saistībā ar iepriekšējo punktu, ja viena saziņas metode nedarbojas, izmēģiniet citus. Ieinteresētā persona, kas nav ieinteresēta piedalīties darba grupā, joprojām var atbildēt uz aptauju. Tas pats attiecas uz starppersonu saziņu, zvaniet, e-pastu un nosūtiet parastu vēstuli, ja nepieciešams.

Iesaistoties atcerieties II

- **Neuzskatiet atbildi tikai ar nē:** ja kāda ieinteresētā persona saka nē, mēģiniet noskaidrot, kāpēc. Vai laiks ir neērts? Ja jā, vai varat mainīt laiku/datumu? Vai arī paturiet to prātā turpmākajām darbībām. Vai jūs prasāt pārāk daudz apņemšanās? Ja tā, nākamreiz prasiet mazāk. Ja iespējams, skaidri **norādiet, ka atgriezīsities arī turpmāk un lūgsit kaut ko citu, kas viņiem ir labāk piemērots.**
- **Mēģiniet izveidot vairāk nekā vienu kontaktpersonu organizācijā:** **vairāki kontakti organizācijā** palīdz uzturēt institucionālās attiecības pat tad, ja viens no viņiem aiziet. Turklāt tas nodrošina vairākus potenciālos ceļus uz panākumiem – ja viens cilvēks saka nē daļībai, iespējams, otrs kontakts teiktu jā.

Profilaktiskas pieejas ieinteresēto pušu konfliktiem

- **Izpētiet savu ieinteresēto pušu vērtības, pieredzi, prioritātes un personības, lai identificētu iespējamus konflikta avotus.** Ja iespējams, pirms sadarbības pasākumiem runājiet ar šīm ieinteresētajām personām, lai uzsvērtu sanāksmes mērķi un apspriestu visus jautājumus, kas viņiem varētu rasties.
- **Iepriekš informējiet visus dalībniekus par konkrēto sanāksmju mērķi,** tostarp vēlamajiem rezultātiem un lēmumiem, kas jāpieņem. Ja iespējams, mudiniet ieinteresētās puses piekrist šiem mērķiem. Sanāksmes sākumā atkārtojiet šos punktus, uzsverot domu, ka ir ierobežots laiks, lai sasniegtu daudz.
- **Pieņemiet, ka konflikts notiks iepriekš** un padomājiet, kā jūs to risināsiet, ja tas notiks.

Leinteresēto pušu konflikta risināšana, kad tas notiek:

- **Neignorējiet konfliktu, ja tas sāk rasties.** Atzīstiet, ka lietas kļūst saspringtas, un atgādiniet dalībniekiem pamatnoteikumus, par kuriem ir panākta vienošanās.
- **Atgādiniet cilvēkiem, kuras tēmas neietilpst pašreizējā sarunā,** bet piedāvājiet to apspriest vēlāk.
- **Nekavējoties iesaistieties, ja notiek personīgi uzbrukumi, apsūkāšanās vai lamāšanās.** Domstarpībām jābūt civilām; pretējā gadījumā tas var izjaukt visas pūles.
- **Atzīstiet un dokumentējiet visus radušos jautājumus,** lai dalībnieki justos, ka viņu bažas tiek uzklausītas un tiks ņemtas vērā arī turpmāk.

1. Konsultatīvās komitejas
2. Emuārs
3. Konferences/lielas sanāksmes
4. Izstādes un eksponāti
5. Durvis klauvē
6. E-pasts
7. Facebook
8. Fokusa grupas
9. Oficiālas piezīmes
10. Forumi
11. Spēles
12. Google + Google grupas
13. Aizsargi (būvlaukuma žogi)
14. Infografikas
15. Informācijas tālrunis
16. Intervijas no 1 līdz 1 s
17. Skrejlapīņas
18. Vēstules (adresētas)
19. LinkedIn uzņēmumi
20. LinkedIn grupas
21. Klausīšanās ieraksts/aptaujas
22. Žurnāli
23. Plašsaziņas līdzekļi / ziņas
24. Sanāksmes
25. Piezīmes
26. Biļeteni
27. Vienreizēji apkārtraksti/bukleti/biļeteni
28. Tiešsaistes sadarbība
29. Tiešsaistes video
30. Atvērto durvju diena/atvērto durvju diena
31. Lūgumraksti
32. Telefona zvani
33. Apraide
34. Aptaujas
35. Projekta sanāksmes/brīfings
36. Publiskās sapulces
37. Anketas
38. Sadaļa/raksts esošajā apkārtrakstā/bukletā/biļetenā
39. Skype zvani vai tamlīdzīgi
40. Sociālie mēdiji
41. Socializēšanās/korporatīvā viesmīlība
42. Aptaujas personām ar konkrētiem jautājumiem
43. Aptaujas
44. Telekonferences
45. Twitter
46. Videokonferences
47. Videoklipi
48. Pastaigas ekskursija/ekskursija objektā
49. Vebināri
50. Tīmekļa vietne
51. Semināri un fokusa grupas
52. YouTube vai Vimeo

4. POSMS: Novērtējiet iesaistīšanās rezultātus

Ieinteresēto pušu iesaistīšanās SECAP uzraudzības un ziņošanas posmā

Soļi

Dalībnieku Lomas

	Pašvaldības padome vai līdzvērtīga iestāde	Vietējā administrācija	Ieinteresētās personas
Uzraudzība	Lūdziet, lai jūs regulāri informē par plāna virzību.	Pārejiet uz regulāru plāna uzraudzību: darbību virzība un to ietekmes novērtējums.	Sniedziet nepieciešamos ievades datus un datus
Pārskatu sniegšana un īstenošanas pārskata iesniegšana	Apstipriniet ziņojumu (ja attiecināms).	Periodiski ziņojiet politiskajām iestādēm un ieinteresētajām personām par plāna virzību. Sazinieties par rezultātiem. Katru otro gadu CoM tīmekļa vietnē iesniedziet īstenošanas ziņojumu.	Sniedziet komentārus par ziņojumu un ziņojiet par pasākumiem, par kuriem viņi ir atbildīgi.
Pārskats	Nodrošiniet, lai plānu atjauninājumi tiktu regulāri atjaunināti.	Periodiski atjauniniet plānu atbilstoši pieredzei un iegūtajiem rezultātiem un balstoties uz jaunām iespējām. Iesaistiet politiskās iestādes un ieinteresētās personas.	Piedalieties plāna atjaunināšanā.

Īsi padomi, lai labāk izprastu ieinteresētās personas:

1. Vispirms **ziniet, kas viņi ir.**
2. Nosakiet, **kur viņi atrodas**, jūsu atbalsta grupā vai ārpus tās.
3. Kartē, kuri ir **spēcīgi, atbilstoši un ieinteresēti.**
4. Nosakiet, kas **viņiem ir vajadzīgs no jums** un kas **jums ir nepieciešams**, lai jūsu darbs virzītos uz priekšu.
5. **Pastāvīgi** sadarbojieties ar ieinteresētajām personām.
6. Regulāri **pārskatiet** savu ieinteresēto personu kartēšanu.

- **Labas komunikācijas prasmes** (mutiski un rakstiski).
- Esiet gatavs un **spējīgs regulāri sazināties** ar dažādiem cilvēkiem (valdību, uzņēmējiem, NVO, kopienu un plašsaziņas līdzekļiem).
- Būt **organizētam** un **spējīgam dokumentēt** ieinteresēto pušu iesaistīšanas aktivitātes.
- Jums ir **zināšanas** par risināmajiem enerģētikas, sabiedrības un vides jautājumiem (vai vismaz jāspēj ātri par tiem uzzināt).
- Esiet **atvērts** un gatavs izmēģināt dažādas pieejas enerģētikas atbalstam.
- **Zināt politisko sistēmu**, kurā darbība tiek veikta.

1.4. SECAP izstrādes administratīvā struktūra

!!! Skaidra organizatoriskā struktūra un pienākumu sadale ir priekšnoteikumi veiksmīgai un ilgtspējīgai SECAP īstenošanai.

Visām CoM pakta parakstītājiem būtu jāpielāgo un jāoptimizē savas iekšējās administratīvās struktūras. Tām būtu jānorīko īpaši departamenti ar atbilstošu kompetenci, kā arī pietiekami finanšu un cilvēkresursi, lai īstenotu Pilsētu mēru pakta saistības.

Horizontālās koordinācijas trūkums starp dažādām politikām, vietējo pašvaldību departamentiem un ārējām organizācijām ir bijis būtisks trūkums daudzu vietējo pašvaldību enerģētikas vai transporta plānošanā.

Administratīvajai struktūrai jāgarantē:

- **iekšējo koordināciju** starp dažādiem departamentiem
- **adekvāts personāla kapacitātes un budžeta sadalījums**
- **ilgtermiņa vīzijas īstenošana**, līdzsvarojot izmaksas un ieguvumus
- **ieinteresēto personu un vietējo iedzīvotāju pastāvīga iesaiste**
- **SECAP īstenošana, uzraudzība un atjaunināšana**
- vertikālā integrācija ar citiem pārvaldības līmeņiem

Vietējās varas iestādes ir atbildīgas par to, lai SECAP tiktu ņemts vērā dažādos līmeņos un dažādos departamentos, tostarp valsts līmenī.

SECAP/Apvienotā SECAP jānorāda, kādas administratīvās struktūras (vai darba grupa) jau ir izveidotas vai tiks izveidotas:

- Bāzes emisiju uzskaitē (BEI)
- Riska un ievainojamības novērtējums (RVA)
- Stratēģiju un pasākumu plānošana un īstenošana, tostarp ieinteresēto personu iesaistīšana un daudzlīmeņu pārvaldība
- Vispārējā pārvaldība (uzraudzība, atjaunināšana un ziņošana)

Energopārvaldnieka un vides speciālista pieejamībai administratīvajā struktūrā ir izšķiroša nozīme SECAP izstrādes un ieviešanas procesā.

Kāda veida administratīvā struktūra?

	Veids	Nodaļa(-as), kas norīkota par CoM	Pārvaldības līmenis (-i).
☹️	Vien nozaru	viena nozaru nodaļa	pašvaldības
😊	Daudz nozaru	vairākas nodaļas	pašvaldības
😄	Daudz līmeņu	vairākas nodaļas	pašvaldības, provinces, reģioni

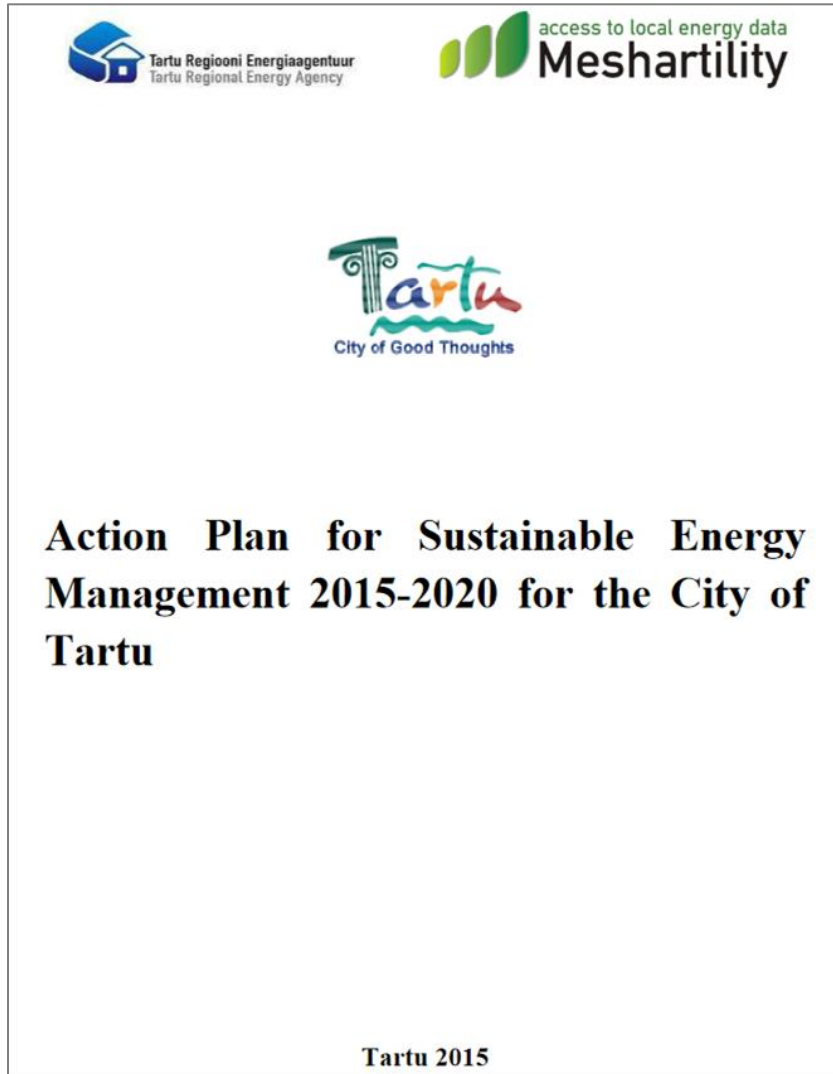
Administratīvās struktūras izveide pašvaldībā

Dažādas pieejas:

- **Izmantojot iekšējos (iekšējos) resursus, piemēram,** integrējot uzdevumus esošā(-ās) vietējās pašvaldības departamentā(-os), kas iesaistīts ar ilgtspējīgu attīstību, enerģētiku un klimatu saistītām tēmām (piemēram, vietējais birojs, vide un/vai enerģētika nodaļa utt.)
- **Jaunas vienības izveide** vietējās administrācijas ietvaros
- **Ārpakalpojumi** (piemēram, privātie konsultanti, pilsētu tīkli, universitātes utt.)
- **Viena koordinatora koplietošana starp vairākām vietējām iestādēm,** īpaši mazo pašvaldību gadījumā
- Atbalsta saņemšana no vietējām un **reģionālajām enerģētikas aģentūrām** vai pakta teritoriālajiem koordinatoriem
- **Kopīga SECAP** izstrāde, koordinējot un sadarbojoties ar kaimiņu vietējām iestādēm

Administratīvās struktūras izveides - Ieteikumi

- SECAP izstrādes **procesa sākumā jāieceļ CoM koordinators**. Viņai/viņam ir jābūt pilnīgam vietējo politisko varas iestāžu un vadības atbalstam, kā arī nepieciešamajam laikam un budžeta līdzekļiem, lai veiktu savus uzdevumus.
- **Pēc iespējas lielākam skaitam galveno pašvaldības dalībnieku ir jāpiešķir atbildīgas lomas**, lai organizācijā nodrošinātu stingru atbildību par procesu
- Nodarbināt jaunus darbiniekus un/vai izveidot jaunas struktūras institucionālajā struktūrā, lai izvietotu vienību, kas ir **atbildīga par CoM un SECAP sagatavošanu** un ieviešanu (tostarp emisiju uzskaites atjaunināšanu un dažādu darbību koordinēšanu).
- **Atbilstoša apmācība darba grupu dalībniekiem dažādās jomās**, piemēram, tehniskās kompetences, projektu vadība, investīciju projektu izstrāde
- **Daudzlīmeņu pārvaldība kā atslēga klimata politikas īstenošanai**

Tartu pilsētas valdības struktūrvienības sadarbībā ar Tartu reģionālo enerģētikas aģentūru ir atbildīgas par Ilgtspējīgas enerģijas pārvaldības (SEAP) rīcības plānā paredzēto darbību veikšanu.

Mērķu sasniegšanai institūcijas sadarbojas ar enerģijas piegādātājiem, citiem ar jomu saistītiem uzņēmumiem un dzīvokļu sabiedrībām.

SUSTAINABLE ENERGY ACTION PLAN (SEAP) FOR THE CITY MUNICIPALITY OF KRANJ

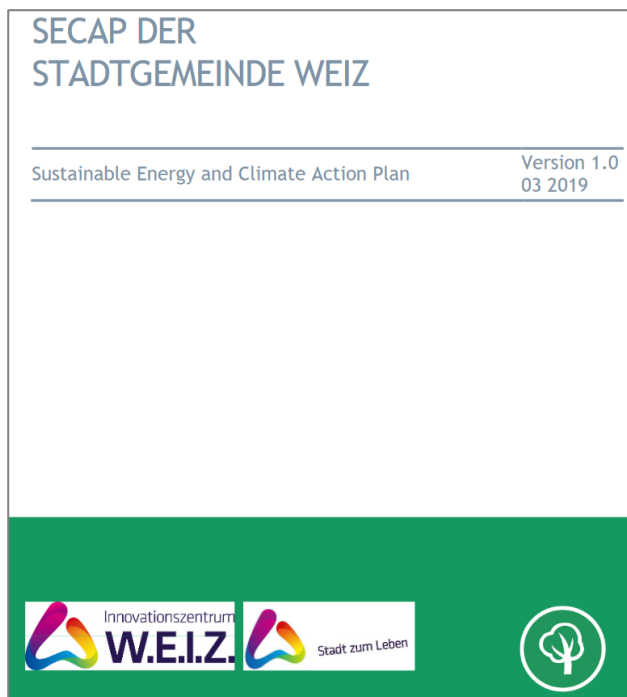
FINAL REPORT

Pēc SEAP pieņemšanas mērs pilnvaro šim nolūkam izveidotās COK (Gorenjska LEAG vietējās enerģētikas aģentūras) SEAP enerģētikas vadītāju.

Papildus pilnvarojumam SEAP energopārvaldniekam tiks izveidota LEAG Stratēģiskā enerģijas avotu rīcības grupa (AG), lai īstenotu SEAP.

AG uzdevumi:

- Pēc enerģētikas vadītāja teiktā, lemj par projektu priekšlikumiem un kārtējā gadā realizējamajiem uzdevumiem un līdz lemj par turpmākajiem projektu priekšlikumiem, kas iekļaujami COK nākamā gada budžetā
- Pārskata un stratēģiski novērtē atsevišķus gada / daudzgadu uzdevumus no SEAP
- Novērtē projektu finansiālās iespējas
- Izvērtē tehniskās iespējas un saskaņo ar pašvaldību
- Novērtē SEAP ieviešanu
- Ierosiniet SEAP atjauninājumus

SECAP sagatavošanas ietvaros vispirms tika noteikta atbildīgā persona (projekta darbinieks Interreg CitiEnGov projektā).

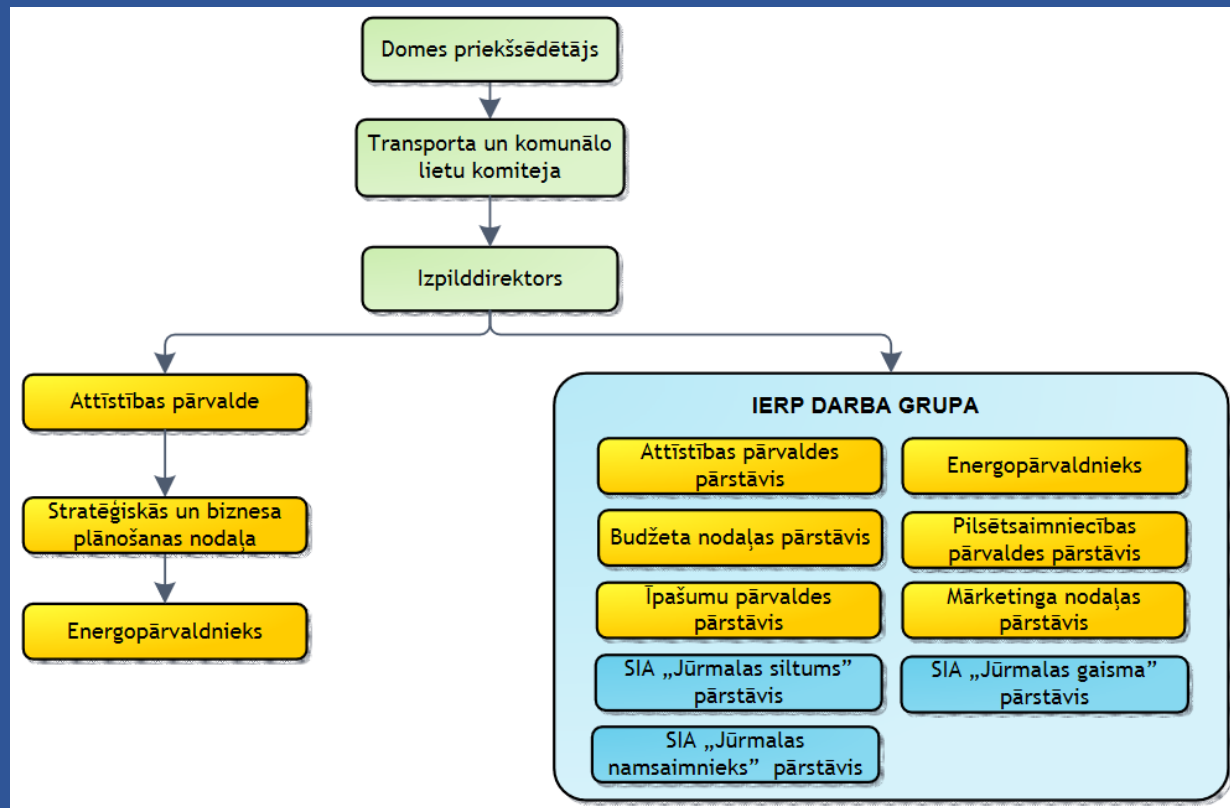
SECAP projekta komanda tika papildināta ar citiem attiecīgo pilsētas departamentu darbiniekiem, citiem CitiEnGov projekta darbiniekiem un ārējiem projektu vadītājiem.

Citi Weiz pašvaldības lēmumu pieņēmēji un nodaļu vadītāji tika iesaistīti SECAP procesā koordinācijas semināros.

SECAP tika individuāli prezentēts dažādām komandām, pašvaldības domei un vides konsultatīvajai padomei, un visi pasākumi tika apspriesti plašākā lokā.

SEAP (IERP) darba grupas izveide pasākumu īstenošanai. Stratēģiskās un biznesa plānošanas nodaļa ir atbildīga par Pilsētas IERP ieviešanu, uzraudzību un aktualizēšanu.

- Pasākumu operatīvajā īstenošanā ir iesaistītas pilsētas administratīvās nodaļas
- Atbildīgajam par Rīcības plāna ieviešanu ir pieredze un zināšanas saistībā ar energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu problēmām, bet arī labs pārskats par Pilsētas pārvaldes darbību un zināšanas projektu vadības jomā.

Barcelonas pilsētā ir ieviesta programma ‘Superblocks – Piepildīsim ielas ar dzīvi’, lai atbrīvotu vietu zaļajām zonām un atpūtai, samazinot satiksmes un transportlīdzekļu skaitu atsevišķās ielās.

Superblocks programma ir daudznozaru, jo tā ir saistīta ar pilsētas saistībām klimata pārmaiņu jomā, kā arī ar tās klimata, mobilitātes pilsētās, zaļās infrastruktūras un bioloģiskās daudzveidības plāniem.

Katrā rajonā, kurā programma tiek īstenota, tiek izveidota superbloka braukšanas grupa, kas sastāv no cilvēku un/vai pārstāvības institūciju grupas, lai uzraudzītu projektu.

Paldies!

Edgars Augustiņš
Edgars.augustins@vidzeme.lv

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 892270. The sole responsibility of the content of this material lies with the authors. It does not necessarily represent the views of European Union, and neither EASME nor the European Commission are responsible for any use of this material.

Šis projekts ir saņēmis finansējumu no Eiropas Savienības Horizon 2020 pētniecības un inovāciju programmas, atbilstoši granta līguma Nr. 892270. Visu atbildību par šī materiāla saturu uzņemas tā autori. Tas nekādā veidā neatspoguļo Eiropas Savienības oficiālo viedokli. Ne Eiropas Komisija, ne EASME neatbild par ievietotās informācijas izmantošanu.